

Salon kaupungin ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma vuosille 2025–2028

Vuosi 2025

Elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma (VASU) 2025-2028

Ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma vuosille 2025-2028

Valtakunnallinen terveydensuojelun valvontaohjelma vuosille 2025-2028

Valtakunnallinen tupakkalain valvontaohjelma 2025-2028

Eläinlääkintähuollon valtakunnallinen ohjelma (EHO) 2015-2026, päivitys vuodelle 2025

Sisälllys

Sisälllys	3
1.Ympäristöterveydenhuollon päämäärät.....	4
2. Toimialue ja toimivalta	5
3. Valvonnan voimavarat ja tehtäväjako	5
4. Koulutus.....	7
5. Valvontakohterekisteri ja tietojärjestelmä	7
6. Laadunhallinta	7
7. Häiriötilanteisiin varautuminen ja toiminta häiriötilanteissa	8
8. Viestintä ja tiedotus.....	8
9. Valvonnan maksullisuus	9
10. Laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu	9
11. Tarkastuksen sisältö ja tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika	9
12. Elintarvikevalvonta	10
12.1 Valvontakohteet.....	11
12.2 Alkutuotannon rekisteröinti.....	11
12.3 Elintarvike- ja kontaktimateriaalitoiminnan rekisteröinti ja elintarvikehuoneiston hyväksyminen	11
12.4 Säännöllinen valvonta	11
12.5 Elintarvikevalvonnan painopisteet ja projektit	12
12.6 Terveysvalvonnan tekemä näytteenotto ja näytteiden tutkiminen.....	13
12.7 Eläinperäisten elintarvikkeiden sisämarkkinatuonti	14
13. Terveysnsuojelu	14
13.1 Valvontakohteet.....	14
13.2 Tarkastusten sisältö.....	15
13.3 Valvontakohteiden tarkastustiheys, riskinarviointi ja tarkastukseen keskimäärin käytettävä aika	15
13.4 Näytteenotto	16
13.5 Terveysnsuojelun painopisteet ja projektit.....	18
14 Tupakkalain valvonta	20
14.1 Tupakkalain suunnitelmallinen valvonta suunnitelmakaudella	21
14.2 Nikotiinivalmisteiden valvonta.....	22
15. Valvontasuunnitelman seuranta ja toteutumisen arviointi	23
Liite 1 Elintarvikelain mukaisen suunnitelmallisen valvonnan kohteet, tarkastukset ja ajankäyttö	
Liite 2 Terveysnsuojelulain mukaisen suunnitelmallisen valvonnan kohteet, tarkastukset ja ajankäyttö	
Liite 3 Tupakkalain mukaisen suunnitelmallisen valvonnan kohteet, tarkastukset ja ajankäyttö	

1.Ympäristöterveydenhuollon päämäärät

Ympäristöterveydenhuolto on osa ennaltaehkäisevää kansanterveystyötä, jonka tehtävänä on yksilöön, väestöön ja elinympäristöön kohdistuva terveyden edistäminen sekä sairauksien ehkäisy. Ympäristöterveydenhuollon erityislainsäädäntö sekä valtioneuvoston valvontasuunnitelma-asetus (665/2006) edellyttävät kuntia laatimaan ja hyväksymään säännöllistä valvontaa koskevan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman siten, että valvonta on laadukasta, säännöllistä ja terveyshaittoja ehkäisevää.

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön tavoitteena on varmistaa kuntalaisille turvallinen elinympäristö, jossa ei ole terveyshaittaa aiheuttavia tekijöitä. Lainsäädännössä korostetaan toiminnanharjoittajien omaa vastuuta, mutta viranomaisvalvontaa tarvitaan toiminnan ja tuotteiden määräystenmukaisuuden varmistamiseksi, toimijoiden tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi, kuluttajansuojan turvaamiseksi sekä toimijoiden tuotantoedellytysten varmistamiseksi.

Ruokavirasto ja Valvira ovat valmistelleet ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman vuosille 2025–2028. Valviran tupakkalain valtakunnallinen valvontaohjelma on laadittu vuosille 2025–2028. Valtakunnallinen terveydensuojelun valvontaohjelma on laadittu vuosille 2025–2028 samoin kuin elintarvikeketjun monivuotinen valtakunnallinen valvontaohjelma, VASU. Eläinlääkintähuollon valtakunnalliseen ohjelmaan 2015–2025 (EHO), on tehty päivitykset vuodelle 2025.

Ohjelmakauden teemana on vaikuttava valvonta ja ydintehtävät. Valvontaohjelman teemaa pyritään edistämään seuraavia tavoitteita toteuttamalla:

- Tietoperusteinen valvonta
- Osaaminen
- Varautuminen

Ympäristöterveydenhuollon päivittäisessä työssä tämä toteutetaan seuraavasti:

- *Rekisterinpitäjä vastaa tallennettujen tietojen oikeellisuudesta.*
Viranomaistoiminta tuottaa jatkuvasti rekisteröitävää tietoa ja toisaalta hyödyntää rekisteritietoa omassa toiminnassaan. Jotta tietopohja olisi luotettavaa, on tietojen oltava täsmällisiä ja niitä on tarvitettaessa päivitettävä. Tarkastajat huolehtivat, että omien valvontakohteidensa tiedot ovat rekisterissä (esim. VATI) ajantasaisia.
- *Oman osaamisen tunnistaminen, kouluttautuminen ja tiedon jakaminen.*
Valvontaa tekevät tarkastajat osallistuvat oman valvontasektorinsa koulutuksiin tai vähintään tutustuvat koulutuksen materiaaleihin, joissa tunnistavat tarvetta ylläpitää tai kehittää omaa ammatillista osaamistaan. Koulutuksen tarjoajana voi olla Ruokavirasto, AVI, Valvira tai muu sidosryhmä. Koska valvontaviranomaiset käyttävät toiminnassaa julkista valtaa, on tärkeää hyvän hallinnon toteutumisen kannalta, että asian käsittelijä tuntee hyvin alan lainsäädännön, toimintaympäristön ja substanssin. Oman osaamisen kehittämiseen ja tiedon jakamiseen kannustetaan työyhteisössä mm. pohtimalla yhdessä ratkaisuja hankalaksi koettuihin valvontamenettelyihin, keskustelemalla koulutuksessa opittuja asioista ja positiivisella suhtautumisella viranomaisyhteistyöhön. Uusien kollegoiden perehdytykseen panostetaan nimeämällä perehdytyksestä vastaava henkilö työyhteisöstä.
- *Jokainen työntekijä ymmärtää varautumisen merkityksen ja tuntee oman roolinsa siinä.*
Varautuminen on ennakkovalmistautumista erilaisiin häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin. Varautumisen tavoitteena on turvata tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen kaikissa tilanteissa. Valmiussuunnitelman päivittämisen myötä työyhteisössä pohditaan sekä häiriötilannekohtaisia toimintaohjeita, vastuunjakoa että ennaltaehkäiseviä toimia. Tapahtuneista häiriötilanteista otetaan oppia analysoimalla jälkikäteen, missä onnistuttiin ja mikä oli haas-

tavaa. Näin häiriötilanteisiin varautumista työyhteisössä parannetaan ja kehitetään. Yksikkö osallistuu myös alueella järjestettäviin valmiusharjoituksiin.

2. Toimialue ja toimivalta

1.1.2023 alkaen toimialueena ovat olleet Salon ja Someron kaupunkien alueet. Sote-uudistuksessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävät siirrettiin maakunnallisille hyvinvointialueille, jotka aloittivat toimintansa vuoden 2023 alusta. Someron ympäristöterveydenhuollon palvelut tuottaneen Forssan seudun terveydenhuollon kuntayhtymän toiminta loppui ja Someron oli hankittava palvelut Varsinais-Suomen maakunnan puolelta. Salon kaupungin ja Someron kaupungin kesken muodostettiin sopimusperusteinen yhteistoiminta-alue ympäristöterveydenhuollon palvelujen tuottamiseksi alueella siten, että Salon kaupunki on toiminut 1.1.2023 alkaen alueen palvelut järjestävänä ns. vastuukuntana.

Salon kaupungin rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu, maaseutupalvelut ja ympäristöterveydenhuolto muodostavat 1.1.2024 alkaen yhdessä rakennus- ja ympäristövalvonnan palvelualueen, joka kuuluu elinvoimapalveluiden toimialaan. Rakennus- ja ympäristövalvonnan palvelualue toimii rakennus- ja ympäristölautakunnan alaisuudessa. Lautakunnassa on 13 Salon ja 2 Someron edustajaa. Someron edustajilla on oikeus osallistua ainoastaan ympäristöterveydenhuollon asioiden käsittelyyn. Ympäristöterveydenhuolto jakaantuu terveysvalvontaan ja eläinlääkintähuoltoon. Ympäristöterveydenhuolto vastaa myös Salon kaupungin löytöeläinpalveluiden järjestämisestä.

2023 aloittanut hallitus on linjannut ympäristöterveydenhuollon järjestämisestä seuraavaa:

1. Ympäristöterveydenhuolto ei siirry hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle tällä hallituskaudella vaan jatkaa kuntapohjaisena.
2. Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminnasta annettua lakia (410/2009) yhteistoiminta-alueiden minimikoosta ei olla laajentamassa. Nykyisellään ympäristöterveydenhuollon yksiköillä tulee olla käytävissään vähintään 10 henkilötyövuotta vastaavat henkilöresurssit.

Salossa on asukkaita n. 51 000 ja Somerolla 8 500. Alueella ei ole suurta elintarviketeollisuutta. Sen sijaan alueella on paljon pieniä elintarvikealan yrityksiä, mm. liha-, kala- ja maitoalan elintarvikehuoneistoja, ravintoloita, ammattikeittiöitä ja myymälöitä, joiden neuvominen ja valvonta vievät runsaasti tarkastajien työaikaa. Lisäksi valvontakohteina on kasvien sekä eläinperäisten tuotteiden alkutuotantopaikkoja, kouluja, päivä- ja vanhainkoteja, vesilaitoksia, uimahalli, uimarantoja, sekä erilaisia eläintauti- ja eläinsuojelulain alaisia valvontakohteita.

Ympäristöterveyspäällikkö päättää ympäristöterveydenhuollon sisäisestä työnjaosta. Jokainen työntekijä vastaa ensisijaisesti oman vastualueensa tehtävistä. Toimivaltaa on delegoitu viranhaltijoille joustavan työskentelyn mahdollistamiseksi. Ympäristöterveydenhuollon toimivallan delegointipäätös on päivitetty joulukuussa 2022 vastaamaan 1.1.2023 tulleita muutoksia.

Mikäli voimassaolevia määräyksiä ei noudateta, viranomaisen tulee ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin määräysten noudattamisen varmistamiseksi. Pakkokeinojen käyttö kuvataan ympäristöterveydenhuollon laatujärjestelmässä ja ohjeena käytetään Ruokaviraston opasta elintarvikelain mukaisten hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä elintarvikevalvonnassa. Hallinnollisille pakkokeinoille on valvontayksikössä Ruokaviraston ja Valviran laatimien mallilomakkeiden mukaisia lomakepohjia.

3. Valvonnan voimavarat ja tehtäväjako

Ympäristöterveydenhuollossa on 6 terveystarkastajan, 5 kaupungineläinlääkärin ja 2 valvontaeläinlääkärin virkaa, toimistosihteeri ja ympäristöterveyspäällikkö. Uutena on perustettu hygieenikkoeläinlääkärin virka, joka tulee täytettäväksi kevään 2025 aikana. Samalla luovutaan Somero yhteistyöhön liittyen perustetusta terveystarkastajan virasta, johon vuonna 2024 määrärahoja varattiin 4 kk:n tarvetta varten. Uuden hygieenikon viran myötä ympäristöterveydenhuollon laskennalliset resurssit ovat yhteensä 16 htv.

Osa-aikatyö ja eläinlääkintähuollossa täyttämätön Perniön virka vähentävät käytössä olevaa resurssia noin 1,9 htv verran. Käytännössä vuonna 2025 käytössä oleva resurssi on siten enintään 14,1 htv. Työajan laskennallinen jakauma on kuvattu **taulukossa 1**. Lisäksi löytöeläintoimintaan lasketaan ympäristöterveyspäällikön ja toimistosihteerin resurssia kuluvan yhteensä n. 0,1 htv, jota ei ole merkitty taulukkoon.

Taulukko 1. Työajan laskennallinen jakauma eri osa-alueille

Toimiala	htv	htpv
Elintarvikevalvonta	3,1	682
Terveydensuojelulain mukainen valvonta	3,1	682
Tupakka- ja lääkelain mukainen valvonta	0,2	44
Eläinlääkäripalvelut ja päivystys	4	880
Eläinten hyvinvoinnin valvonta ja eläintautivalvonta	1,7	374
Toimistosihteerin tehtävät	1	220
Hallinnolliset tehtävät	1	220
Yhteensä	14,1	3102

Terveystarkastajista kolme hoitaa terveydensuojelulain mukaista valvontaa ja kolme tarkastajaa tekee pääasiassa elintarvikevalvontaa. Tupakkalain mukainen valvonta jaetaan usean tarkastajan kesken. Someron toisen kaupungineläinlääkärin (hygieenikko) tehtäväkuvaan kuuluu elintarvikehuoneistojen ja eläintilojen alkutuotannon valvontaa 20 % työajasta, kunnes hygieenikkoeläinlääkäri aloittaa virassaan.

Eläinlääkintähuollon henkilöresurssit, vastualueet ja tehtävänjako on tarkemmin kuvattu eläinlääkintähuollon valvontasuunnitelmassa.

Terveysvalvonnassa on suunnitelmallisen valvonnan lisäksi tehtäviä, joita ei voida ennakoita, mutta joiden tekemiseen on varattava aikaa. Tällaisia ovat esimerkiksi uusintatarkastukset, ruokamyrkytys- ja vesivälitteiset epidemiat ja häiriötilanteiden selvittämiset, hakemusten ja ilmoitusten käsittely, lausunnot ym. asiantuntijatehtävät, asiakasvalitusten selvittäminen, neuvonta ja ohjaus sekä Ruokaviraston, muiden keskusviranomaisten ja aluehallinnon toimeksiannot. Paikallisille yhteisöille (esim. koulut ja yhdistykset) pidetään asiantuntijaluentoja kysynnän mukaan. Terveydensuojelussa koulujen, päiväkotien ja asuntojen sisäilma-asiat sekä muut asunnontarkastukset vievät yhden terveystarkastajan työajan lähes kokonaan. Myöskään nämä tehtävät eivät kuulu suunnitelmalliseen valvontaan.

Myös laatujärjestelmän ylläpito, valvontasuunnitelmien laatiminen, näytteenotto, näytetulosten käsittely sekä valvonnan raportointi kuluttavat resursseja. Mitoituksessa on huomioitava lisäksi valvontakäynteihin liittyvä matkustusaika, joka ei sisälly tarkastukseen käytettävään keskimääräiseen aikaan.

Terveysvaaraa aiheuttavat tilanteet näytteenottoineen asetetaan aina etusijalle suhteessa suunnitelmalliseen valvontaan.

4. Koulutus

Valvontaviranomaisen on varmistettava, että henkilökunnalla on riittävä osaaminen ja että osaamista pidetään tarvittaessa yllä säännöllisellä koulutautumisella. Suunnitelman lähtökohta on koulutustarve. Koulutussuunnittelussa otetaan huomioon viranhaltijoiden erikoistumisesta eri osa-alueille johtuvat koulutustarpeet. Kehityskeskustelujen yhteydessä tehdään jokaisen työntekijän kanssa osaamiskartoitus, jonka pohjalta myös arvioidaan koulutustarpeita.

Koulutusta varsinaisten koulutuspäivien lisäksi on myös muu ammattitaidon edistäminen, kuten esim.

- Ruokaviraston valvontaverkostoihin osallistuminen
- valvontaohjelman käyttöön liittyviin "Vatin ajankohtaisiin" –verkkotapaamisiin osallistuminen
- laatujärjestelmän ylläpitoon ja kehittämiseen liittyviin "Kysy LaatuNetistä" – verkkotapaamisiin osallistuminen.
- aluehallintoviraston työnohjauspäivät ja työkokoukset

Koulutuksessa hyödynnetään mahdollisimman paljon verkossa ja etäyhteyden välityksellä tapahtuvaa koulutusta.

Ympäristöterveydenhuollon koulutusperiaatteita käsitellään myös kaupungin vuosittain päivitettävässä palvelualuekohtaisessa koulutussuunnitelmassa. Siellä on huomioitu erityisesti Salon kaupungin tarjoamat koulutuspalvelut. Eläinlääkintähuollon koulutusta käsitellään myös eläinlääkintähuollon valvontasuunnitelmassa.

5. Valvontakohderekisteri ja tietojärjestelmä

Valvontahenkilöstön käytössä on ollut vuoden 2019 alusta valtakunnallinen ympäristöterveydenhuollon toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmä VATI, jota Ruokavirasto hallinnoi ja kehittää. Vuonna 2020 VATI:ssa otettiin käyttöön sähköinen asiointipalvelu Ilppa. Tietojärjestelmään kerätään keskitetyksi kaikki valvontakohteisiin liittyvät tiedot (toimijan tiedot, toimintalajit ja toiminnan laajuus, tarkastuspöytäkirjat, näytteenottotiedot jne.). VATI-tiedonhallintajärjestelmä on verkkopohjainen. Eläinlääkintähuollon tiedonhallintajärjestelmät käsitellään eläinlääkintähuollon valvontasuunnitelmassa.

6. Laadunhallinta

Laatujärjestelmän avulla pyritään yhdenmukaiseen valvontakäytäntöön, valvonnan tulosten raportointiin ja dokumentoinnin selkeyteen ja ajanmukaiseen tasoon. Laatujärjestelmä takaa erilaisten mittaus- tulosten luotettavuuden ja toistettavuuden. Laatujärjestelmän ylläpitämiseksi ja laadunhallinnan toteuttamiseksi ympäristöterveydenhuollolla on käytössä LaatuNet-ohjelmisto. LaatuNet on valtakunnallinen selainpohjainen järjestelmä, joka sisältää valtakunnallisia toimintaohjeita, laatukriteereitä ja mittareita. Järjestelmään voidaan tehdä myös valvontayksikön omia tai esim. maakunnan alueella yhteisesti sovittuja toimintaohjeita ja näin yhdenmukaistetaan valvontaa.

Laadunhallintatyötä jatketaan vuonna 2025 tekemällä suunnitelmallisia sisäisiä auditointeja, joilla parannetaan toiminnan asiakaslähtöisyyttä ja lainsäädännön vaatimuksenmukaisuuden toteutumista. Lisäksi osallistutaan valvonnan valtakunnallisiin interkalibrointeihin. Laadunhallinta on osa jokapäiväistä toimintaamme. Riippumaton ulkoinen auditointitaho (LaatuNet) arvioi toiminnan laatua.

Asiakaspalautetta kerätään sähköisen palautekyselyn kautta, joka lähetetään tarkastuskertomusten yhteydessä asiakkaille. Myös vastaanotoilla käyville asiakkaille on mahdollisuus antaa asiakaspalautetta käytössä olevan QR-koodin kautta. Mahdollisista luotettavuuttamme vaarantavista reklamaatioista ja niiden käsittelystä sekä korjaavista toimenpiteistä tiedotetaan myös ympäristöterveydenhuollon ylemmälle johdolle.

Laadun parantamiseen kuuluu, että jokainen työntekijä havainnoi mahdollisia sisäisiä ja ulkoisia poikkeamia työssään. Havaitut poikkeamat kirjataan ja käsitellään yksikön sisäisissä palavereissa. Poikkeama-analyysissä selvitetään poikkeaman juurisyy ja pyritään vastaavanlaisten virheiden toistumisen ehkäisemiseen.

7. Häiriötilanteisiin varautuminen ja toiminta häiriötilanteissa

Elintarvike- ja terveydensuojelulaissa on määräykset siitä, että kunnan on ennakolta varauduttava häiriötilanteisiin. Ympäristöterveydenhuollon suunnitelma on osa kaupungin valmiussuunnitelmaa. Ympäristöterveydenhuollon yleinen valmiussuunnitelma on päivitetty edellisen kerran vuonna 2022.

Seuraava päivitys toteutetaan kevään 2025 kuluessa sisällyttämällä Salon suunnitelmaan ympäristöterveydenhuollon yhteistoimintasopimuksesta johtuen myös Somero.

Todennäköisimpiä häiriötilanteita ovat epäilyt ruokamyrkytyksistä sekä talous- tai uimavesiperäiset epidemiat. Vuonna 2021 päivitettiin ympäristöterveydenhuollon häiriötilannesuunnitelma talousveden laadun turvaamiseksi sekä häiriötilannesuunnitelma uimaveden laadun turvaamiseksi. Terveysvalvonnalla on myös toimintaohjeet ruokamyrkytysten selvittämiseksi. Ohjeet ovat sekä paperitulosteina että sähköisessä muodossa.

Elintarvikkeiden ja talousveden aiheuttamien epidemioiden selvittämistä varten on selvitystyöryhmä, jonka kokoonpanossa on huomioitu Varsinais-Suomen hyvinvointialueen sekä Salon ja Someron ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen aiheuttamat muutokset. Työryhmässä on elintarvike- ja terveydensuojeluviranomaisen lisäksi mukana tartuntataudeista vastaavia henkilöitä sekä vesilaitoksen edustaja. Kaikilla työryhmän jäsenillä on varajäsen. Työryhmä kokoontuu normaalisti kerran vuodessa epidemiavalmiuden ylläpitämiseksi. Kokouksissa päivitetään yhteystiedot ja käydään läpi ohjeistusta ja mahdollisia epidemia- tai terveysvaaraa aiheuttaneita tapauksia. Työryhmän tehtävänä on huolehtia epidemian selvittämiseksi vaadittavien epidemiologisten ja laboratoriotutkimusten suorittamisesta, huolehtia epidemian hallintaa tähtäävien toimenpiteiden yhteensovittamisesta, vastata tiedonkulusta eri viranomaisten, asiantuntijoiden sekä laboratorioden välillä, tiedottaa epidemiasta väestölle ja tiedotusvälineille sekä tehdä tarvittavat ilmoitukset ja selvitykset. Lisäksi pidetään kerran vuodessa Varsinais-Suomen hyvinvointialueen Varhan ja kaikkien Varsinais-Suomen ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköiden yhteisen epidemiatyöryhmän kokous.

8. Viestintä ja tiedotus

Salon kaupungilla on oma viestintäohje, joka on päivitetty 28.8.2017. Siinä on käsitelty mm. viestinnän tavoitteita, vastuita ja organisointia, kaupungin sisäistä ja ulkoista viestintää. Lisäksi kaupungilla on omat sosiaalisen median ohjeet KH 28.8.2017.

Ympäristöterveydenhuollon häiriötilanneviestintäohjeistus on tallennettu sekä sähköisesti että paperisena tulosteena toimistossa säilytettävään kansioon. Ohjeistuksessa on käyty lyhyesti läpi häiriötilanneviestintää, määritelty tiedottamisen vastuuhenkilöt, tehty valmiita malleja tiedotteista sekä koottu tärkeimpien toimijoiden, kuten epidemiatyöryhmän, kaupungin johtoryhmän, palveluvastaavien, poliisin ja pelastuslaitoksen yhteystiedot sekä terveyskeskuksen ja sairaaloiden, hoitokotien, koulujen ja päiväkotien sekä tärkeimpien yritysten yhteystiedot. Valvontakohteiden yhteystiedot löytyvät VATI-ohjelman kortistosta. Ympäristöterveydenhuollolla on käyttöoikeudet kaupungin Facebook-sivuille. Ympäristöterveydenhuollolla on käytössään viranomaisviestintään käytettävä VIRVE – puhelin.

Ympäristöterveydenhuolto on yhdessä kaupungin viestinnän, tietohallinnon ja vesilaitoksen kanssa kehittänyt tekstiviestipalveluun perustuvaa häiriötilanneviestintää. Palveluun voivat liittyä kaikki kaupungin asukkaat. Viestipalvelu on otettu käyttöön alkuvuodesta 2018. Palvelun tunnettavuutta pyritään edelleen lisäämään ja saamaan kaupunkilaisia liittymään käyttäjiksi.

Kaupungin verkkosivustot uudistettiin vuonna 2020. Verkkopalvelukokonaisuus toteutetaan WordPress-julkaisujärjestelmällä, joka on kustannustehokas, toimittajariippumaton avoimen lähdekoodin järjestelmä. Kukin palvelualue vastaa omien sivujensa sisällöntuottamisesta ja suunnittelusta. Uudistuksen tavoitteena oli yhden sivuston järjestelmä, jolla sisällönhallinta on helppoa ja asiakkaan kokemus verkkosivujen käytettävyydestä paranee.

9. Valvonnan maksullisuus

Uusi elintarvikelaki tuli voimaan 21.4.2021. Uutena asiana laissa säädettiin kunnan suorittamasta elintarvikevalvonnasta perittävistä valvonnan perusmaksusta. Maksun suuruudeksi on laissa säädetty 150 euroa. Valvonnan perusmaksu peritään kaikilta vuoden ensimmäisenä päivänä elintarvikevalvonnan rekisterissä olevilta elintarvikehuoneistoilta lukuun ottamatta joitakin laissa erikseen säädettyjä poikkeuksia. Vuoden 2021 lopussa tuli voimaan myös terveydensuojelulain muutos, ja myös lähes kaikilta terveydensuojelulain mukaisilta toimijoilta peritään 150 euron suuruinen perusmaksu.

Valvonnan perusmaksun lisäksi elintarvike- ja terveydensuojeluvalvonnasta peritään edelleen suoriteperusteiset valvontamaksut. Toimijalta peritään taksan mukainen maksu valvontasuunnitelmaan sisältyvistä tarkastuksista, mittauksista ja näytteen tutkimuksesta. Elintarvikelain mukainen viranomaisnäytteenotto on lakimuutoksen myötä maksutonta, mutta terveydensuojelulain mukaisesta näytteenotosta peritään maksu. Maksu peritään myös muista ympäristöterveydenhuollon lainsäädännössä maksullisiksi säädettyistä suoritteista, esim. ilmoitusten ja hakemusten käsittelystä sekä mahdollisista uusintatarkastuksista ja hallinnollisten pakkokeinojen noudattamisen valvonnasta.

Maksullisuuden periaatteena on, että valvonnasta perittävät maksut eivät saa ylittää todellisia kustannuksia. Poikkeuksena tästä on kuitenkin tupakkalain mukainen valvontamaksu, joka on veroluonteinen ja voi ylittää valvonnan todelliset kustannukset tupakkalaissa säädettyin edellytyksin. Maksutaksa on nähtävillä Salon kaupungin ympäristöterveydenhuollon verkkosivuilla. Taksa on päivitetty joulukuussa 2024 ja uusi taksa astuu voimaan 1.1.2025 alkaen.

Eläinsuojeluvalvonnan käynnit ovat maksuttomia. Osa eläintautivalvonnan suoritteista on maksullisia, mutta maksut perii valtio. Eläinlääkintähuollossa asiakkailta perittävä ja kunnalle tuloutuva klinikkamaksu on tarkoitus määrittää ja ottaa käyttöön vuoden 2025 aikana.

10. Laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu

Viranomaisnäytteenotto ja tutkiminen ovat valvontamenetelmiä, joilla voidaan selvittää omavalvonnan toimivuutta sekä tuotteiden turvallisuutta ja määräystenmukaisuutta. Näytteiden tutkimiseen käytettävän laboratorion tulee olla asianmukaisesti hyväksytty tekemään pyydettyjä tutkimuksia. Viranomaisnäytteiden tutkimukset sekä tutkimukset, joiden tekemisestä on säädetty lainsäädännössä, tutkitaan elintarvikelain 297/2021 34 §:n mukaisissa laboratorioissa. Elintarvikevalvontaviranomainen voi osoittaa laboratorion, jossa viranomaisnäytteet analysoidaan myös toiminnanharjoittajan maksamien viranomaisnäytteiden osalta. Salon kaupungin ympäristöterveydenhuollon ottamat elintarvike- ja vesinäytteet toimitetaan pääsääntöisesti tutkittavaksi LUVYLab Oy Ab:n laboratorioon Lohjalle. Tarvittaessa voidaan käyttää esim. Metropolilab Oy:n tai Ruokaviraston laboratorion analyysipalveluja. Laboratoriot tarjoavat tarvittaessa palveluja myös virka-ajan ulkopuolella.

11. Tarkastuksen sisältö ja tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika

Tarkastus voi sisältää useiden ympäristöterveydenhuollon lakien mukaisia toimenpiteitä ja tarkastuskertomuksessa esitetään, minkä säännösten mukaan tarkastus on tehty. Tarkastusaikaan vaikuttaa tarkastuksen sisällön laajuus ja tarkastusaikaan katsotaan kuuluvaksi varsinaisen kohteessa tehdyn tarkastuksen lisäksi tarkastukseen valmistautuminen sekä tarkastuskertomuksen laatiminen.

Tarkastusten yksityiskohtaisempi sisältö on kuvattu keskusvirastojen antamissa ohjeissa. Tarkastuksella tarkoitetaan valvontaviranomaisen tai tämän valtuuttaman ulkopuolisen asiantuntijan säännöllisesti ja ennalta suunnitellusti tekemää valvontakohteen tarkastusta, jossa arvioidaan valvontakohteen vaatimustenmukaisuus. Tarkastus voi sisältää näytteenottoa ja mittauksia kohteen, kohteessa harjoitettavan toiminnan, kohteessa valmistettavien tuotteiden tai kohteessa tarjottavien palveluiden terveyshaittojen, turvallisuuden ja määräystenmukaisuuden arvioimiseksi. Elintarvikevalvonta tehdään pääsääntöisesti ilman ennakoilmoitusta. Tarkastukset pyritään tekemään silloin, kun valvontakohteessa on toimintaa, mutta joissakin tapauksissa tarkastus voidaan toteuttaa myös muulloin, esimerkiksi aamulla ennen toiminnan alkamista. Useimmiten tarkastus tehdään valvontakohteessa, mutta valvontaviranomainen voi joissakin tapauksissa tarkastaa esimerkiksi asiakirjoja myös virkapaikallaan tai kerätä tietoja toiminnanharjoittajalta käymättä kohteessa.

Tarkastuksen lopuksi tarkastaja vetää yhteen tarkastuksen keskeiset havainnot ja kertoo ajatuksensa toimenpide-ehdotuksiksi ja aikatauluksi, jotka kirjataan tarkastuspöytäkirjaan. Mikäli tarkastuksella jää selvitettävää, myös tämä kerrotaan tarkastuksen yhteydessä. Tämä mahdollistaa toimijan kuulemisen ja asiasta voidaan keskustella ja sopia asianosaisten kanssa.

Tarkastuksesta on aina laadittava tarkastuskertomus, joka täyttää sille asetetut vaatimukset ja jossa huomioidaan muun muassa toimialakohtaiset ohjeet. Valviran tarkastuslomakepohjat terveydensuojelulain ja tupakkalain valvontaa varten ohjeineen löytyvät ympäristöterveydenhuollon ekstranetistä ja ovat täytettävissä VATI-tietojärjestelmässä. Elintarvikevalvonnassa vastaavasti toimitaan Oiva-ohjeiden mukaisesti. Riskinarvioinnin perusteella valvoja valitsee lomakkeelta tarkastettavat asiakokonaisuudet. Tarkastuslomakkeiden käyttö yhtenäistää valvontaa valtakunnallisesti. Tarkastuksesta laaditaan aina tarkastuskertomus Vatiin. Myös parhaimman A-arvosanan kohdalla on suositeltavaa kirjata tarkastuskertomukseen, mitä on tarkastettu.

Tarkastuskertomukseen merkitään valvonnan tarkoitus, käytetyt menetelmät ja valvonnan tulokset sekä tarvittaessa asianomaiselta toimijalta edellytettävät toimet määräaikaan. Tarkastuskertomus toimitetaan sähköisesti tarkastuskohteeseen kymmenen työpäivän kuluessa tarkastuksesta suoraan toiminnanharjoittajalle. Toimijan tulee tulostaa itse esilläpidettävä Oiva-raportti. Myös terveydensuojelulain mukaiset tarkastuskertomukset pyritään lähettämään toimijalle kymmenen työpäivän kuluessa. Tarkastuskertomus voidaan tarvittaessa lähettää tiedoksi myös muille viranomaisille tai asianosaisille.

Ympäristöterveydenhuollon laatujärjestelmän palvelukuvauksissa on valvontayksikkökohtaiset käytännönohjeet tarkastusprosessin läpiviemiseksi. Palvelukuvaukset kattavat kaikki valvontaan liittyvät prosessit.

12. Elintarvikevalvonta

Elintarvikevalvontasuunnitelma kuvaa, miten Salon ympäristöterveydenhuolto toteuttaa sille elintarvikelain 297/2021 nojalla kuuluvia tehtäviä. Elintarvikelain tarkoituksena on suojata kuluttajan terveyttä ja taloudellisia etuja varmistamalla elintarvikkeiden ja kontaktimateriaalien turvallisuus, hyvä terveydellinen ja muu elintarvikesäännösten mukainen laatu sekä elintarvikkeista ja elintarvikekontaktimateriaaleista annettavien tietojen riittävyys ja oikeellisuus. Lisäksi elintarvikelain tarkoitus on parantaa elintarvikealan yrittäjien toimintaedellytyksiä.

Elintarvikesäännösten toimeenpanossa ja niiden noudattamisen valvonnassa on otettava huomioon elintarvike- ja kontaktimateriaalitoiminnan luonne ja laajuus sekä muut sellaiset seikat, jotka vaikuttavat elintarviketurvallisuuteen ja kuluttajansuojaan.

Elintarvikelainsäädännön lähtökohtana on, että ensisijainen vastuu elintarvikkeen turvallisuudesta ja määräystenmukaisuudesta on elintarvikealan toimijalla. Omavalvonnan avulla toimija varmistaa, että elintarvikkeen turvallisuus ei vaarannu sinä aikana, kun elintarvike on toimijan vastuulla. Viranomaisvalvonnan tehtävänä on puolestaan varmistaa, että omavalvonta toimii tehokkaasti ja että elintarvikkeen turvallisuus, jäljitettävyys ja muu määräystenmukaisuus toteutuu kaikissa tuotanto-, jalostus- ja jakeluvaiheissa. Viranomaisen on tarvittaessa annettava toimijalle tarpeellisia ohjeita ja kehotuksia elintarvikemääräysten noudattamiseksi ja omavalvonnan toimivuuden varmistamiseksi (elintarvikelaki 297/2021 27 §). Toiminnan määräystenmukaisuus parantaa elintarvikealan toimijoiden toimintaedellytyksiä ja menestymismahdollisuuksia markkinoilla sekä pienentää esimerkiksi takaisinvedoista johtuvia yrittäjän taloudellisia kustannuksia.

Elintarvikevalvontaa suunnataan eri kohteisiin tai osa-alueisiin sen mukaan, missä sitä eniten tarvitaan riskitekijät huomioon ottaen. Valvonnan on oltava tasapuolista niin, että se kohdistuu perusteiltaan yhdenvertaisesti kaikkiin valvontakohteisiin ja valvontakohtetyyppeihin. Kohteen valvonnan tehostamiselle tai sen lieventämiselle on perusteet, jotka saadaan arvioimalla valvontakohteessa elintarvikeeseen kohdistuvia riskitekijöitä. Tasapuolisuus elintarvikevalvonnassa tarkoittaa sitä, että valvonnan määrä ja valvontamenetelmät valitaan elintarvikkeen turvallisuuden ja laadukkuuden varmistamiseksi samoilla perusteilla koko maassa.

12.1 Valvontakohteet

Kunnat pitävät yhdessä Ruokaviraston ja aluehallintoviraston kanssa valvonnan ohjausta ja kehittämistä sekä suorittamaansa valvontaa varten valtakunnallista rekisteriä (ympäristöterveydenhuollon keskitetty toiminnanohjaus ja tiedonhallintajärjestelmä VATI). Rekisterissä ylläpidetään ajan tasalla olevia tietoja kaikista alueen elintarvikevalvontakohteista (elintarvikelaki 79 §). Näitä ovat:

- rekisteröintiä tai hyväksyntää edellyttävät elintarviketoiminnot mukaan lukien ns. virtuaalihuoneistot, liikkuvat elintarvikehuoneistot, elintarvikekuljetukset ja kotona tapahtuva elintarvikualan toiminta
- toiminnot, joissa valmistetaan tai saatetaan markkinoille elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia materiaaleja ja tarvikkeita (kontaktimateriaalialan toiminta)
- rekisteröintiä tai hyväksymistä edellyttävä elintarvikkeiden alkutuotanto

12.2 Alkutuotannon rekisteröinti

Alkutuotantotoiminnasta on tehtävä ilmoitus elintarvikevalvontaviranomaiselle viimeistään neljä viikkoa ennen toiminnan aloittamista tai toiminnan muuttamista. Ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos elintarvikevalvontaviranomainen saa tiedon elintarvikkeiden alkutuotannosta toiselta viranomaiselta. Alkutuotannon toimijalle ilmoitetaan vastaanotetusta ilmoituksesta tai toiselta viranomaiselta saadusta tiedosta toiminnan aloittamisesta.

12.3 Elintarvike- ja kontaktimateriaalitoiminnan rekisteröinti ja elintarvikehuoneiston hyväksyminen

Elintarvike- ja kontaktimateriaalialan toimijan on tehtävä valvontaviranomaiselle kirjallinen ilmoitus toiminnan rekisteröintiä varten viimeistään neljä viikkoa ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista. Elintarvikehuoneistoa koskevan ilmoituksen käsittelevä viranomainen antaa elintarvikualan toimijalle todistuksen ilmoituksen käsittelystä. Elintarvikehuoneistot, joiden toiminnan aloittamisesta on tehtävä ilmoitus, tarkastetaan pääsääntöisesti vasta toiminnan jo alettua. Kohteen ensimmäinen tarkastus suoritetaan riskinarvioinnista riippuen 3-6 kk kuluttua toiminnan alkamisesta.

Elintarvikelain 297/2021 11 §:n mukaisen toimijan, joka käsittelee raakoja eläinperäisiä elintarvikkeita ennen vähittäismyyntiä, on ilmoituksen jättämisen sijasta haettava valvontaviranomaiselta elintarvikehuoneiston hyväksymistä ennen toiminnan aloittamista. Pääsääntöisesti hyväksynnän tekee huoneiston sijaintikunnan valvontaviranomainen. Ruokavirasto hyväksyy kuitenkin teurastamot ja riistan käsittelylaitokset sekä niiden yhteydessä olevat elintarvikehuoneistot. Valvontaviranomainen tekee elintarvikehuoneiston hyväksymisestä päätöksen. Kohteeseen tehdään tarkastus ennen päätöksen tekemistä. Valvontaviranomaisen on ratkaistava asia 60 vuorokauden kuluessa asian vireille tulosta, ellei asian laajuus, hakemuksen puutteellisuus tai muu erityinen syy edellytä asian pitempää käsittelyä.

Ympäristöterveydenhuoltoon tulee vuosittain n. 50 kpl toiminnan rekisteröinti-ilmoitusta ja 0-1 hyväksyntää edellyttävää elintarvikehuoneistohakemusta.

12.4 Säännöllinen valvonta

Säännöllisen valvonnan piiriin kuuluvat valvontakohteet ja tarkastusmäärät perustuvat kohteiden riskinarviointiin. Valvonnan tarpeen arvioinnin perustana käytetään Ruokaviraston ohjetta (Ruokaviraston ohje 1028/04.02.00.01/2022/6) "Elintarvikehuoneiston ja kontaktimateriaalitoiminnan riskiluokitus ja elintarvikelainsäädännön mukaisen valvontatarpeen määrittäminen." Toiminnan luonne ja laajuus huomioidaan riskinarvioinnissa. Merkittävänä tekijöinä ovat tuotantomäärät ja toimintatyyppi. Riskinarviointia päivitetään aina tarvittaessa tarkastusten yhteydessä. Elintarvikekohteiden valvontatiheys kirjataan VATIin kohdekohtaisesti, jolloin tiedot tarkastusajankohdista näkyvät tarkastajille valvontaohjelmassa.

Riskiluokitusohjeesta poikkeava, tarkastustiheyteen vaikuttava peruste on kirjattu VATIin. Yhteisesti sovitut tarkastustiheyden muutosten perusteet kirjataan myös LaatuNet -ohjeisiin. Varsinais-Suomen valvontayksiköt ovat esimerkiksi yhteisesti linjanneet, että toimijan saadessa kolme Oiva-A arvosanaa peräkkäin, laskennallista tarkastustiheyttä lasketaan 50% ilmoitetuissa elintarvikehuoneistoissa. Tämä ei kuitenkaan koske kohteita, joissa käydään harvemmin kuin kerran vuodessa.

Suunnitelmallisesti valvottavia elintarvikehuoneistoja on VATI-rekisterin mukaan yhteensä Salon alueella 511 kpl (2024 485 kpl) ja Someron alueella 100 kpl (109 kpl). Vuodelle 2025 elintarvikehuoneistotarkastuksia on suunnitelmassa Salon alueelle 220 kpl (vuonna 2024 suunniteltuja tarkastuksia 237 kpl) ja Someron alueelle 54 kpl (vuonna 2024 63 kpl). Liikkuville elintarvikehuoneistoille, jotka on rekisteröity toisen valvontayksikön alueelle, voidaan tehdä sovituksi Oiva-tarkastus Salon valvontaluonnetulla.

Valvontasuunnitelman liitteessä 1 on esitetty elintarvikelain mukaisen suunnitelmallisen valvonnan kohteet, tarkastukset ja tarkastuksiin käytettävä aika (rekisteröidyt ja hyväksytyt elintarvikehuoneistot).

Alkutuotanto

Ruokavirasto on julkaissut vuonna 2023 päivitetyn ohjeen Alkutuotannon elintarvikevalvonta ja riskinarviointi 242/04.02.00.01/2023.

Elintarvikevalvonnassa aloitettiin vuonna 2023 päivittämään kasvin- ja sienten tuotannon valvontatietoja VATIin, etenkin niiden toimipaikkojen osalta, joihin kohdistuu suunnitelmallista valvontaa. Näitä toimipaikkoja kasvin- ja sienten tuotannossa ovat ns. sellaisenaan syötävien kasvien tuotanto. Vuoden aikana aloitettiin tarkastukset kasvintuotantopaikoissa, jotka kuuluvat suunnitelmallisen valvonnan piiriin. Tarkastuksia suoritettiin niihin toimipaikkoihin, jotka valikoituivat kasvinsuojeluainejäämänäytekohteiksi. Suunnitelmallisia valvontakäyntejä jatketaan näytteenottojen yhteydessä.

Maidontuotantotiloja on Salossa 21 ja Somerolla 15 kpl. Maidontuotantotilojen suunniteltu tarkastustiheys on joka viides vuosi. Vuonna 2025 kolmelle Salon ja kolmelle Someron maitotilalle on tarpeen tehdä suunnitelman mukainen tarkastus.

Myös kananmunantuotantotilat tulisi tarkastaa pääsääntöisesti viiden vuoden välein. Somerolla osassa munantuotantotilojen tarkastuksista on kulunut vähintään viisi vuotta, eivätkä valvontakohdetiedot ole kaikilta osin ajantasalla. VATIissa olevien tietojen mukaan Salossa on 9 ja Somerolla 23 kananmunantuotantotilaa. Rekisteritiedot tarkentuvat Someron osalta vuoden 2025 aikana, kun tarkastusvuorossa olevat kohteet (15 kpl) käydään läpi.

12.5 Elintarvikevalvonnan painopisteet ja projektit

Valtakunnalliset painopisteet ja projektit

Suomen monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma (2025-2028), VASU, on kaikkien elintarvikeketjun viranomaisten yhteinen "tiekartta", jonka avulla varmistetaan valtakunnallisesti viranomaisvalvonnan poikkileikkaavat ja yhdenmukaiset tavoitteet ja painopisteet sekä laatu ja kehittäminen.

Strategisten vaikuttavuuspäämäärien edistämiseksi viranomaisvalvonnalle on elintarvikeketjun valvonnan koordinaatioryhmässä sovittu suunnitelmakaudelle yhteiset kehitysteemat:

- Valmius, varautuminen ja huoltovarmuus
- Vastuullisuus ja kestävyys
- Teknologia ja tieto

Ruokaviraston ohjeistuksen mukaan yhteiset kehitysteemat olisi huomioitava koko elintarvikeketjun viranomaisvalvonnan yhdenmukaisuuden varmistamiseksi suunnittelussa ja omien painopisteiden valinnassa.

[Painopisteet huomioidaan Ruokaviraston laatiman suunnitelman mukaisesti.](#) Valtakunnallisina painopisteinä vuodelle 2025 ovat lämpötilanhallinta elintarvikehuoneistoissa, valvontaviranomaisen hallinnollisen osaamisen vahvistaminen sekä sähköisen asioinnin ja raportoinnin kehittäminen, vuodelle 2026 elintarvikealan toimijoiden ja valvojien HACCP-osaamisen lisääminen.

Painopisteiden toteutumista seurataan säännöllisesti terveystarkastuksen palaverissa. Seurattavat asiat ovat:

- Painopiste lämpötilanhallinnan tarkastaminen / toteutus: lämpötilanhallintaan liittyvien asioiden yhdenmukainen, kattava ja riittävä valvonta, tulosten analysointi
- Ruokaviraston koulutuksiin osallistuminen
Kaikki elintarviketarkastuksia tekevät tarkastajat osallistuvat järjestettäviin painopistekoulutuksiin tai tutustuvat vähintään koulutuksen materiaaleihin (koulutukset mahdollisesti myös nauhoitetaan).
- Ruokaviraston laatimien ohjeiden/ toimintatapojen käyttöönotto
Ohjeet otetaan päivittäiseen käyttöön ja tarkastajat keskustelevat ohjeiden tulkinnasta ja yhteisestä linjasta valvontayksikön alueella.

Valvontayksikön omat painopisteet ja projektit

- 1) Alkutuotannon valvontakohteiden tietojen päivittäminen VATIin ja alkutuotannon suunnitelmallisen valvonnan toteuttamisen aloittaminen riskiluokitusohjeen mukaisesti (kasvintuotanto)
  - Tämä painopiste on aloitettu vuonna 2023 ja sitä jatketaan yhä vuonna 2025
  - Työn edetessä vuosittaiset suunnitelmalliset tarkastusmäärät selviävät tarkemmin
- 2) Someron valvontakohteet
  - valvontakohteisiin tutustuminen ja valvontatilanteen kartoittaminen vuosien 2023-2025 aikana
  - toimintatapojen yhdenmukaistaminen (esim. VATI-kirjaukset ja tarkastuskäytännöt)

12.6 Terveystarkastuksen tekemä näytteenotto ja näytteiden tutkiminen

Näytteenotto ja tutkiminen ovat valvontamenetelmiä, joilla voidaan selvittää omavalvonnan toimivuutta sekä tuotteiden turvallisuutta ja määräystenmukaisuutta. Vastuu elintarviketurvallisuudesta on pääosin toimijoilla ja sen vuoksi näytteenotto on pääasiassa toimijoiden vastuulla.

Omavalvontajärjestelmän toimivuutta voidaan kuitenkin todentaa viranomaisnäyttein. Näytteenoton tarpeeseen ja tutkimusten laajuuteen vaikuttavat toimijan omavalvontasuunnitelma, sen toimivuus ja omavalvontanäytteiden tulokset. Myös valmistusmäärät ja valmistettavan tuotteen ominaisuudet vaikuttavat viranomaisnäyttemäärään.

Näytteitä otetaan sekä tuotteista että tuotantoympäristöstä ja -laitteista, painopiste on patogeenitutkimuksissa (listeria, salmonella). Elintarvikehuoneistokohtaiset riskiperusteiset viranomaisnäytteenotto-suunnitelmat ovat valvontajärjestelmässä kohdekohtaisissa suunnitelmissa. Toimijat maksavat näytteiden tutkimiseen liittyvät kustannukset.

Epidemioiden selvittämiseksi sekä asiakasvalitusten perusteella tai elintarvikkeista aiheutuviin terveysvaaratilanteisiin liittyvät tutkimukset tehdään tarvittaessa ympäristöterveydenhuollon kustannuksella.

Ruokaviraston pyynnöstä otettavat näytteet

Elintarvikevalvonta osallistuu Ruokaviraston koordinoimiin elintarvikkeiden vierasaineiden ja jäämien valvontaohjelmiin. Vierasaineille (esim. raskasmetallit, dioksiinit, PAH-yhdisteet, hometoksiinit) ja jäämille (esim. eläinlääke- tai torjunta-ainejäämät) on asetettu lainsäädännössä enimmäismäärät ja valvontaohjelmien tavoitteena on valvoa, että ne eivät ylitä. Valvontaa tehdään riskiperusteisesti.

Valvontaohjelmia on kolme:

- 1) Eläinlääkejäämien valvontaohjelma, missä valvotaan ettei tuotantoeläinten kasvatuksessa käytetä kiellettyjä aineita tai aineita, joita ei ole hyväksytty käytettäväksi tuotantoeläimille. Ohjelmassa valvotaan myös, etteivät elintarvikkeet sisällä eläinten lääkintään sallittujen lääkeaineiden jäämiä yli lainsäädännössä asetettujen raja-arvojen. Eläinlääkejäämien valvontaohjelman toteuttaminen jaetaan kolmeen osaan sen perusteella, otetaanko näytteet eläimistä saatavista elintarvikkeista, teurastamoissa vai elävistä eläimistä. Elintarvikevalvonta toteuttaa eläinperäisiin elintarvikkeisiin kohdistuvat näytteenottopyynnöt (maito, kananmunat, kalat tai hunaja). Näytteenottopyyntöjä on vuosittain muutamia (2-3 kpl)
- 2) Elintarvikkeiden torjunta-ainejäämien (entinen kasvinsuojeluainejäämien) valvontaohjelmassa tutkitaan jäämiä torjunta-aineista, joita ovat mm. viljelyssä käytettävät kasvinsuojeluaineet ja erilaiset biosidit. Näytteenottopyyntöjä on vuosittain 8-12 kpl.
- 3) Elintarvikkeiden vierasaineiden valvontaohjelmassa tutkitaan aineita, joita ei ole tarkoituksella lisätty elintarvikkeisiin, mutta joita niissä kuitenkin saattaa esiintyä esimerkiksi valmistuksen tai muun käsitteleväyksen seurauksena tai ympäristön saastumisen vuoksi. Näytteenottopyyntöjä on vuosittain 2-4 kpl.

12.7 Eläinperäisten elintarvikkeiden sisämarkkinatuonti

Elintarvikealan toimija, joka vastaanottaa tai välittää eläinperäisiä elintarvikkeita Suomeen muista EU:n jäsenmaista sekä eräistä muista maista, on vastuussa tuotteidensa turvallisuudesta ja lainsäädännön vaatimusten mukaisuudesta. Tätä toimintaa kutsuttiin aiemmin ensisaapumistoiminnaksi. Vuodesta 2020 alkaen eläinperäisten elintarvikkeiden sisämarkkinatuontia valvotaan osana kuntien tekemää Oiva-valvontaa. Eläinperäisten elintarvikkeiden sisämarkkinatuonnin valvonnan tarkoitus on turvata ko. elintarvikkeiden hygieeninen laatu ja estää eläintautien leviäminen niiden välityksellä.

Salossa on tällä hetkellä kaksi toimijaa, jotka harjoittavat eläinperäisten elintarvikkeiden sisämarkkinatuontia. Näiden toimijoiden valvontakäynneillä tarkastetaan sisämarkkinatuontiin liittyvät asiat vähintään kolmen vuoden välein.

13. Terveysuojelu

Terveysuojelulain 6 §:n mukaan kunnan tehtävänä on alueellaan edistää ja valvoa terveysuojelua siten, että asukkaille turvataan terveellinen elinympäristö. Kunnan on tiedotettava terveysuojelusta ja järjestettävä sitä koskevaa ohjeistusta ja neuvontaa. Terveysuojelulain mukaan kunnan tulee laatia ja hyväksyä säännöllistä valvontaa koskeva terveysuojelun valvontasuunnitelma. Valvontasuunnitelma tulee laatia siten, että valvonta on laadukasta, säännöllistä ja terveyshaittoja ehkäisevää. Terveysuojelun valvontasuunnitelma perustuu terveysuojelulain mukaista valvontaa ohjaavan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) laatimaan valtakunnalliseen valvontaohjelmaan vuosille 2025-2028.

13.1 Valvontakohteet

Terveysuojelulain mukaisia suunnitelmallisen valvonnan kohteita ovat mm. talousvettä toimittavat laitokset, uimahallit, uimarannat, koulut ja muut oppilaitokset, päiväkodit, lasten ja nuorten kokoontumiseen tarkoitettut tilat, vanhainkodit, majoitushuoneistot, kauneushoitolat, kuntosalit ja yleiset liikuntatilat. Terveysuojelulain mukaisia suunnitelmallisen valvonnan kohteita on VATI-rekisterin mukaan Salon alueella yhteensä 396 kpl (vuonna 2024 kohteita 339 kpl) ja Someron alueella 98 kpl (85 kpl). Tarkat kohdekohtaiset tiedot on tallennettu valvontaviranomaisten käytössä olevaan tietojärjestelmään.

13.2 Tarkastusten sisältö

Terveydensuojelulain mukaisen tarkastuksen tavoitteena on selvittää ja ennaltaehkäistä terveysvaaran tai haitan esiintyminen ja antaa haitan estämiseksi ja tilanteen korjaamiseksi tarvittavat määräykset ja ohjeet.

Tarkastukseen liittyy usein ohjausta ja neuvontaa sekä mahdollisesti näytteenottoa. Tarkastusajankohdasta sovitaan pääsääntöisesti etukäteen. Asiakirjat voidaan pyytää toimittamaan valvontaviranomaiselle ennen tarkastusta. Ympäristöterveydenhuollon laatu järjestelmästä löytyvät ohjeet tarkastusprosessin etenemisestä ja huomioitavista asioista. Tarkastusohjeina käytetään Valviran laatimia tarkastuslomakkeita, jotka sisältävät ohjeet tarkastettavista asioista. Lomakkeet ovat sisällöltään samanlaisia kuin VATI-valvontaohjelmassa käytettävät tarkastuskertomuspohjat.

Tarkastus voidaan suorittaa myös asiakirjatarkastuksena. Asiakirjatarkastus on tarkastus, jossa valvontaviranomainen tarkastelee valvontakohteen tietoja muualla kuin valvontakohteessa. Asiakirjatarkastus voidaan tehdä tilanteissa, joissa tarkastus ei edellytä tarkastuskohteen olosuhteiden havainnointia eikä kohteessa paikan päällä käymisellä saada lisäarvoa asian selvittämiseen tai kohdetta ei voida tarkastaa paikan päällä käymällä (kotirauhan piirissä). Asiakirjatarkastus kohdistuu pääasiassa tiettyyn asiaan tai asiakokonaisuutta koskevan yksiselitteisen tiedon selvittämiseen.

Kaikista tehdyistä tarkastuksista laaditaan tarkastuskertomus, joka annetaan tiedoksi tarkastuksen kohteelle ja muille asianosaisille. Uusintatarkastuksella varmennetaan, että kohteen toiminta on saatu hyväksyttävälle tasolle. Uusintatarkastus voi olla myös esim. tarvittavan asiakirjan pyytäminen nähtäväksi, jos siinä on aiemmin ollut puutteita.

13.3 Valvontakohteiden tarkastustiheys, riskinarviointi ja tarkastukseen keskimäärin käytettävä aika

Valvontakohteen tarkastustiheys määräytyy riskinarvioinnin perusteella. Pääsääntöisesti riskinarviointi tapahtuu Vati-järjestelmässä valvontakohteen ominaisuustietojen perusteella ja käytössä ovat valtakunnallisesti määritellyt tarkastustiheydet. Riskinarviointi tarkistetaan aina tarkastuksen yhteydessä ja tarvittaessa kohteelle voidaan perustellusta syystä määrittellä myös valtakunnallisesta suosituksesta poikkeava tarkastustiheys.

Valvontakohdetyypit luokitellaan kolmeen eri riskiluokkaan seuraavasti:

Luokkaan 3 kuuluvat ne kohteet, joissa on todennäköistä, että toiminnasta voi aiheutua terveyshaittaa; esimerkiksi kun altistuvien määrä on suuri, toiminta on herkkä häiriöille, vaikutukset terveyteen ovat merkittäviä, altistus aika on pitkä. Tällaisia kohteita ovat esim. isot talousveden jakelualueet, yleiset uimarannat, uimahalli. Tarkastustiheys pääsääntöisesti kerran vuodessa.

Luokkaan 2 kuuluvat ne kohteet, joissa on mahdollista, että toiminnasta voi aiheutua terveyshaittaa, mutta terveysvaikutukset eivät ole merkittäviä (keskisuuri riski). Tähän luokkaan kuuluu suurin osa valvontakohteista ja niiden tarkastustiheys vaihtelee välillä joka toinen – joka neljäs vuosi.

Luokkaan 1 kuuluvat ne kohteet, joissa on todennäköistä, että toiminnasta ei aiheudu terveyshaittaa. Tällaisia kohteita ovat esim. yleiset liikuntatilat ja majoitustoiminta. Tarkastustiheys kerran viidessä vuodessa.

Tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika riippuu mm. kohteen koosta ja toiminnan laajuudesta. Koko tarkastusprosessiin (tarkastuksen sopiminen, valmistelu, tarkastus, tarkastuskertomuksen kirjoittaminen) kuluu aikaa muutamasta tunnista useisiin tunteihin.

Valvontasuunnitelman liitteessä 2 on esitetty terveydensuojelulain mukaisen suunnitelmallisen valvonnan kohteet, tarkastukset ja tarkastuksiin käytettävä aika.

Terveydensuojelulain mukaisia suunnitelmallisia tarkastuksia vuodelle 2025 on Salon alueella yhteensä 174 kpl (vuonna 2024 suunniteltuja tarkastuksia 133 kpl) ja Someron alueella yhteensä 38 kpl (vuonna 2024 suunniteltuja tarkastuksia 32 kpl). Salon alueen tarkastuksista 38 on vuonna 2024 tekemättä

jääneitä tarkastuksia, jotka siirretään vuodelle 2025. Someron alueen vuoden 2024 tarkastukset toteutuivat suunnitelman mukaan.

Terveydensuojelulain osalta on huomioitava, että suunnitelmallisen valvonnan osuus työstä on selvästi pienempi kuin elintarvike- ja tupakkavalvonnassa. Terveydensuojelun toimialalla erilaisten lausuntojen sekä neuvonnan ja ohjauksen osuus on merkittävä, lisäksi valitusten käsittelyyn sekä asumisterveyden ja julkisten tilojen sisäilmaongelmien viranomais- ja asiantuntijatehtävien hoitamiseen kuluu runsaasti aikaa. Asumisterveyden valvontaa tehdään pääasiassa todettua tai epäiltyä terveyshaittaa koskevien ilmoitusten vuoksi ja siksi kyseistä ei-suunnitelmallista valvontaa priorisoidaan tarkastustoimintaa suunniteltaessa.

Vettä toimittavien laitosten valvonnan lisäksi talousvesivalvontaa tehdään kohteissa, joilla on oma kaivo talousveden hankintaan. Tällöin valvontaa tehdään kohteen suunnitelmallisen tarkastuksen yhteydessä. Tällaisia elintarvikevalvonnan kohteita on Salon alueella 18 kpl ja Someron alueella 4 kpl. Kohteita, joissa talousvettä on tuotettu omasta kaivosta osana julkista tai kaupallista toimintaa on Salon alueella 20 kpl ja Somerolla 7 kpl.

13.4 Näytteenotto

Terveydensuojelulaki ja sen perusteella annetut säädökset määrittelevät talous- ja uimavesistä otettavat näytemäärät sekä näytteistä tehtävät analyysit. Taulukossa 2 on esitelty valvontakohteiden vesinäytteenoton jakautumista. Viranomaisen tekemästä näytteenotosta laskutetaan ympäristöterveydenhuollon maksutaksan mukainen näytteenottomaksu.

Talousveden vedenlaadun valvonta

Talousveden laatua valvotaan STM:n asetuksella 1352/2015 talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista. Pienten yksiköiden osalta (vedentoimitus alle 10 m³/vrk tai alle 50 käyttäjää) noudatetaan STM:n asetusta 401/2001.

Yli 10 m³/d tai yli 50 henkilön tarpeisiin vettä toimittavilla laitoksilla on valvontatutkimusohjelmat, jotka sisältävät näytteenottosuunnitelman. Pienemmillä laitoksilla on ainoastaan suunnitelma näytteenotosta. Näytteenottosuunnitelmat on laadittu vuosille 2021-2025 ja suunnitelmia on päivitetty vuonna 2023-2024 (juomavesidirektiivin voimaantulo). Näytteenottosuunnitelmissa on huomioitu vettä toimittaville laitoksille tehty riskinarvioinnit, jotka on talousvesiasetuksen 1352/2015 mukaisilla laitoksilla hyväksytty vuoden 2020 aikana. Pienen talousvesiasetuksen mukaisille laitoksille laaditaan myös riskinarvioinnit, mutta niiden hyväksymisestä ei tehdä erillistä päätöstä.

Vuonna 2025 otettavista näytteistä on laadittu näytteenottosuunnitelma, mistä selviää yksityiskohtaisesti näytteenottokohteet, ajankohta ja tehtävät tutkimukset.

Ympäristöterveydenhuolto on ottanut useimpien vesiosuuskuntien näytteet. Osa vesiosuuskunnista on huolehtinut itse näytteiden ottamisesta ja terveydensuojeluviranomainen on vain varmistanut, että toimija tietää näytteenotossa huomioitavat asiat. Laboratorion sertifioitu näytteenottoja ottaa Liikelaitos Salon Veden näytteet. Someron Vesihuolto Oy ottaa omavalvonta- ja viranomaisnäytteet.

Yksityisten talousvesikaivojen näytteenottoa avustetaan antamalla asiakkaille näytepulloja Halikon virastotalolta sekä Someron kaupungin infopisteestä ja kuljettamalla yksityisiä näytteitä laboratorioon viranomaisnäytepäivinä. Kaivon käyttäjille annetaan neuvontaa ja ohjausta veden laatuun ja näytteenottoon liittyvissä asioissa.

Tammikuussa 2021 voimaan tulleen uuden juomavesidirektiivin toimeenpano edellytti talousveteen liittyvien tietojen sitomista paikkatietoon kaikkien sellaisten vedenjakelualueiden osalta, joille toimitetaan talousvettä vähintään 10 m³ vuorokaudessa tai vähintään 50 henkilön tarpeisiin. STM ja Valvira toimittivat kuntiin tietopyynnön vedenjakelualueiden aluepaikkatiedoista. Salon valvontaviranomainen vei tiedot vedenjakelualueista yhteistyössä vesilaitosten kanssa Salon kaupungin käytössä olevaan paikkatieto-ohjelmaan (Trimble Locus) ja tiedot toimitettiin tietopyynnön mukaisesti. Someron vesihuolto Oy laati vedenjakelualueiden paikkatiedot QGIS-ohjelman avulla. Paikkatietoja tarvitaan, jotta vesi.fi-verkkopalveluun saataisiin kehitettyä käyttäjäystävällinen ja helppo järjestelmä direktiivissä

veden käyttäjille vaadittujen tietojen esittämiseksi. Vesi.fi -sivustolla oleva järjestelmä on saatettu toimintaan valtakunnallisesti vuonna 2023.

Juomavesidirektiivi on saatettu kansallisesti voimaan vuoden 2023 alussa. Valvontayksikössä seurataan Valviran tiedoituksia ja osallistutaan juomavesidirektiivin toimeenpanoa käsitteleviin tilaisuuksiin. Vesilaitosten valvonnassa huomioidaan tulevat muutokset. Keskeisenä tavoitteena on talousveden terveydellisen laadun turvaaminen riskienhallinnan ja laatuvaatimusten keinoin.

Uimavesien vedenlaadun valvonta

Yleisellä uimarannalla tarkoitetaan asetuksessa (711/2014) rantaa, jolla odotetaan käyvän huomattava määrä uimareita. Pienillä uimarannoilla tarkoitetaan rantoja, joilla ei odoteta käyvän huomattavaa määrää uimareita (asetus 710/2014).

Kunnan terveys- ja ympäristöviranomaisen valvoo yleisten uimarantojen veden laatua. Vedestä seurataan uimakauden aikana sellaisten bakteerien pitoisuuksia, jotka osoittavat uimaveden ulosteperäistä saastumista. Lisäksi uimarannoilta havainnoidaan syanobakteerien eli sinilevien ja jätteiden esiintymistä. Myös talviuimapaikkojen vedenlaatua seurataan näytteenotolla.

Neljän peräkkäisen uimakauden valvontatutkimustulosten perusteella yleiset uimarantavedet luokitellaan neljään laatuluokkaan - erinomainen, hyvä, tyydyttävä tai huono -. Luokitus on tullut käyttöön vuoden 2011 jälkeen. Yleisille uimarannoille on laadittu uimaveden ominaisuuksien ja uimavettä mahdollisesti saastuttavien tekijöiden perusteella uimavesiprofiili.

Uima-altaiden vedenlaatua valvotaan STM:n asetuksen (315/2002) uimahallien ja kylpylöiden allasvesien laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista nojalla. Asetuksen mukaisia valvontakohteita on kolme: Salon uimahalli, Someron uimahalli Loiske ja Lehmirannan lomakeskus. Kohteiden altaista otetaan vuosittain vähintään neljä näytettä / allas. Näytteiden kokonaismäärät perustuvat altaiden käyttäjämääriin. Viranomaisen ottaa kaikki Lehmirannan lomakeskuksen näytteet ja osan uimahallien valvontanäytteistä. Allasvesinäytteissä seurataan ensisijaisesti mikrobien määriä ja veden desinfiointitehokkuutta.

Taulukko 2. Vesinäytteiden näytteenottosuunnitelma

Valvontakohte	Näytteenotto
Liikelaitos Salon Vesi	Laboratorion sertifioitu näytteenottaja ottaa omavalvonta- ja viranomaisvalvonnan mukaiset näytteet.
Someron Vesihuolto Oy	Someron Vesihuolto Oy ottaa omavalvonta- ja viranomaisnäytteet.
Vesiosuuskunnat ja pienet vesilaitokset	Valvontaviranomainen huolehtii useiden vesiosuuskuntien ja muiden pienten vesilaitosten näytteenoton valvontatutkimussuunnitelman mukaisesti. Osa toimijoista hoitaa näytteenoton itse.
Yleiset uimarannat Härjänvatsan uimaranta, Kiikala Kokkilan uimaranta, Halikko Lehmijärven uimaranta, Perniö Märynummen uimaranta, Halikko Naarjärven uimaranta, Perniö Nummijärven uimaranta, Kuusjoki	Näyte ennen uimakauden alkua ja 1 krt/kk uimakauden aikana (yhteensä 36 näytettä/v)

Piiljärven uimaranta, Muurla	
Nummijärven uimaranta, Somero Salkolanjärven uimaranta, Somero	
Pienet yleiset uimarannat (yhteensä 16 kpl)	1 krt/kk uimakauden aikana (yhteensä 48 näyttä/v)
Talviuimapaikat (8 kpl)	1 krt/kohde talvikauden aikana, Kokkila 2 krt
Uimahallit (3 kpl)	Valvontatutkimusohjelman mukaisesti sekä viranomais- että omavalvontanäytteitä.

13.5 Terveydensuojelun painopisteet ja projektit

Terveydensuojelun valtakunnallisen valontaohjelman painopisteet ohjelmakaudella 2025–2028:

- *Talousvesivalvonnan uudet sisällöt*
  - Alueellinen yhteistyö
    - Osallistutaan aktiivisesti talousvesivalvonnan viranomaisten muodostamiin yhteistyöverkostoihin, kuten Lounais-Suomen vesihuollon yhteistyöverkosto sekä Vesihuollon valmistelutiimi vesihuollon valvonnan kehittämiseksi, yhteistyön ja tiedonvaihdon lisäämiseksi.
  - Riskienhallintasuunnitelmat
    - Valvotaan, että talousvettä toimittavat laitokset tarkistavat riskienhallintasuunnitelmansa ajoissa ja ennen valvontatutkimusohjelmien tarkistamista. Laitosten on pidettävä ajan tasalla riskienhallintasuunnitelmat sellaisten riskien ennalta ehkäisemiseksi ja hallitsemiseksi, joista voi aiheutua terveyshaittaa talousveden välityksellä. Riskienhallintasuunnitelmat kattavat koko vedentuotantoketjua koskevat riskit, ja niissä on esitettävä riskienhallinnan kannalta keskeiset tiedot ja tarkoituksenmukaiset menettelytavat riskien poistamiseksi tai vähentämiseksi. Useimmilla vesilaitoksilla valvontatutkimusohjelma tulee päivittää vuoden 2025 aikana. Vesilaitosten riskienhallintasuunnitelmat ovat monilla vesilaitoksilla vielä kesken-eräisiä ja laatimatta, joten ne saatetaan kuntoon ohjelmakauden aikana. Riskienhallintasuunnitelmat laaditaan yhteistyössä kunnan terveydensuojeluviranomaisen sekä muiden riskienhallinnan kannalta keskeisten viranomaisten ja sidosryhmien kanssa.
  - Ensisijaisten tilojen vesilaitteistojen riskienhallinta
    - Ensisijaisten tilojen omistajia kannustetaan tekemään vesilaitteistojen riskinarviointeja ja tarvittaessa tehostamaan riskienhallintatoimenpiteitä ennen lainsäädännön asettamaa takarajaa 12.1.2029. Asiaa edistetään antamalla neuvontaa tulevasta velvoitteesta, mittaamalla valvontakäyntien yhteydessä talousveden ja lämpimän käyttöveden lämpötiloja, ohjaamalla tekemään rakennusten vesilaitteistojen riskinarviointit, kannustamalla legionellabakteerien torjuntaan sekä antamalla muuta asiaan liittyvää neuvontaa.
    - Valvontayksikön omana projektina on ensisijaisten tilojen vesilaitteistojen *Legionella*-bakteeripitoisuuksien selvittäminen riskikohteissa. Rakennusten vesilaitteistoihin pääsee vesijohtoveden mukana pieniä määriä mikrobeja. Mikäli kasvuolosuhteet ovat suotuisat, mikrobit lisääntyvät vesilaitteistoissa ja voivat aiheuttaa terveysriskin. Tunnetuimpia vesilaitteistojen taudinaiheuttajia ovat legionellabakteerit. Ne voivat aiheuttaa sairastumisia erityisesti silloin, jos ne pääsevät vedestä muodostuneiden aerosolien mukana hengitysteihin. Legionellan torjuntatoimenpiteisiin on ryhdyttävä, jos rakennuksen vesilaitteistosta otetun vesinäytteen legionellapitoisuus on 1000 pmy/l tai sitä enemmän.

- *Osaaminen ja paikalliset tarpeet viranomaisvalvonnassa*
  - Huomioidaan riskinarvioinnissa toimipaikkojen omavalvonnan kattavuus, paikalliset tarpeet sekä erityispiirteet. Riskinarviointia päivitetään suunnitelmallisen tarkastuksen yhteydessä kohdekohtaisesti. Panostetaan kohteisiin, joissa valvontatarve on suuri, kuten vesilaitoksiin, uimarantoihin ja uimahalleihin.
  - Ylläpidetään ja kehitetään asiantuntemusta ja osaamista osallistumalla Aluehallintoviraston, Valviran sekä sidosryhmien koulutuksiin ja yhteistyökokouksiin.
  - Vahvistetaan osaamista lisäkoulutautumisella, kuten osallistumalla alan koulutuksiin, seminaareihin ja tapahtumiin. Asumisterveysasioissa osaamista vahvistetaan vuonna 2025 erityisesti seuraavasti:
    - Osallistumalla Metropolia Ammattikorkeakoulun järjestämälle ilmanvaihto ja sisäilmasto -kurssille (5 op), joka on osa rakennusterveysasiantuntijan koulutusohjelmaa. Koulutuksen tarkoituksena on syventää osaamista sisäilman tekijöistä ja terveysvaikutuksista, ilmanvaihdosta ja ilmastointitekniikasta sekä soveltaa osaamista terveyshaitan arvioinnissa.
    - Osallistumalla Itä-Suomen yliopiston järjestämään melukoulutukseen (4 op). Koulutuksen tarkoituksena on parantaa osaamista sisämelun aiheuttamien terveyshaittojen käsittelyssä.
  - Ylläpidetään ja kehitetään yhteistyötä muiden viranomaisten, asiantuntijoiden ja sidosryhmien kanssa. Terveyshaittaepäilyjä selvitetään yhteistyössä mm. rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun kanssa sekä osallistutaan aktiivisesti sisäilmatyöryhmien toimintaan. Pidetään yhteyttä muihin valvontayksiköihin.
- *Valmius ja varautuminen terveydensuojelussa*
  - Yksikön varautumissuunnitelma päivitetään kevään 2025 aikana. Varautumisosaamista vahvistetaan osallistumalla Valviran ja Ruokaviraston järjestämälle ympäristöterveydenhuollon valvontayksikköjen valmiusharjoituksen, Ympäri24/25.
  - Ympäristöterveydenhuollon häiriötilannesuunnitelma talousveden laadun turvaamiseksi on laadittu 2.12.2021. Suunnitelmaa on päivitetty viimeksi 4.10.2023. Suunnitelmassa on vanhentunutta tietoa sekä puutteita, joten sen päivittämiselle on suuri tarve vuoden 2025 aikana. Terveydensuojeluviranomainen kohdentaa valvontaa vuoden 2025 aikana myös vesiosuuskuntien suunnitelmiin häiriötilanteisiin varautumisesta (vedenkäyttäjää <600, vedenjakelu <60 m³/vrk). Terveydensuojeluviranomainen osallistuu valtakunnallisiin ja alueellisiin talousveden valvontaan liittyviin häiriötilanne- ja valmiusharjoituksiin. Yhteistyötä hyvinvointialueiden kanssa pyritään vahvistamaan.

Valvontayksikön omat painopisteet ja projektit

Valtakunnallisten painopistealueiden lisäksi valvontayksikön omana painopistealueena on 1) vesiosuuskuntien laite- ja desinfiointivalmiuden kehittäminen, 2) valvonta-alueella majoitustoimintaa harjoittavien toimijoiden kartoitus, ja 3) valvonta-alueella olevien majoitustoimintojen riskinarviointi ja toimintatyyppien päivitys.

- 1) Salon kaupungin alueella toimii alueen laajuuteen suhteutettuna verrattain paljon talousvettä toimittavia laitoksia (yhteensä 27 vesilaitosta). Liikelaitos Salon Vesi toimii ainoana suurena laitoksena alueella. Liikelaitos vastaa kahden suuren vedenjakelualueen, kuuden keskisuuren vedenjakelualueen sekä yhden pienen vedenjakelualueen vesihuollosta. Kaupungin alueella toimii lisäksi 12 keskisuurta laitosta ja kuusi pientä laitosta, joiden vesihuollosta vastaavat pääsääntöisesti vesiosuuskunnat. Liikelaitos Salon vesi toimittaa talousvettä n. 45 000:lle ja vesiosuuskunnat lähes 3000:lle käyttäjälle. Vesilaitosten käytössä on yhteensä noin 50 vedenottamoaa.

Someron kaupungin alueella toimii ainoana suurena laitoksena Someron vesihuolto Oy, jolla on neljä vedenjakelualueita. Somerolla on lisäksi yksi pieni vesiosuuskunta. Someron vesilaitoksilla on yhteensä 8 vedenottamoaa.

STM:n talousvesiasetuksen (1352/2015) 11 § sisältää velvoitteen talousvettä toimittavalle laitokselle aloittaa verkoston desinfiointi kuuden tunnin sisällä mikrobiologisen uhkan havaitsemisesta. Liikelaitoksen ja useiden vesiosuuskuntien vedenottamoilla on mahdollista toteuttaa asetuksen mukainen verkoston desinfiointi, mutta valvonnan piirissä on vielä vesiosuuskuntien ottamoita, joilla tätä valmiutta ei vielä ole tai suunnitelma desinfiointin toteuttamisesta on keskenäinen. Osuuskuntien ottamoiden varautumissuunnitelmia ja laitetekniikan ajanmukaisuutta (esim. lähtevän veden UV-desinfiointi, kaivojen kunnostukset) valvotaan valvontakäyntien yhteydessä. Tällä pyritään vähentämään talousveden laatuun kohdistuvia riskejä.

Vuoden 2019 -2020 aikana vesilaitosten kanssa yhteistyössä on laadittu riskinarviointeja ja päivitetty valvontatutkimusohjelmia. Riskinarviointit on hyväksytty vuoden 2019 -2020 aikana. Riskinarviointien ja valvontatutkimusohjelmien ajantasaisuutta arvioidaan laitoksille tehtävillä suunnitelmallisilla tarkastuskäynneillä ja päivitetään tarpeen mukaan. Valvontatutkimusohjelmien päivittäminen on ajankohtaista usean laitoksen kohdalla. Valvontatutkimusohjelmien päivittystarve korostuu vuonna 2025, koska useimmilla vesilaitoksilla valvontasuunnitelma päättyy vuoden 2025 loppuun mennessä.

- 2) Valvontatyössä on havaittu, etteivät kaikki majoitustoimintaa harjoittavat toiminnanharjoittajat täytä velvollisuuttaan tehdä terveydensuojelulain 13 § mukaista ilmoitusta majoitustoiminnan aloittamisesta. Tavoitteena on saattaa ko. majoitushuoneistot valvonnan piiriin. Työtä on tehty vuonna 2024 ja sitä jatketaan vuonna 2025 tavoitteen saavuttamiseksi.
- 3) Majoitustoiminnan säännöllisen valvonnan ohjeellinen tarkastustiheys 0,2. Kohdekohtaisen riskinarviointin perusteella valvontakohteen tarkastustiheyttä voidaan tarvittaessa lisätä tai vähentää. Riskinarviointi perustuu toiminnasta ja tiloista mahdollisesti aiheutuviin terveyshaittoihin sekä toiminnan valvontahistoriaan sekä omavalvonnan toimivuuteen.

Majoittumiseen tarjottu kalustettu huoneisto, loma-asunto tai tila katsotaan pienimuotoiseksi majoitustoiminnaksi. Kohteiden valvonta voidaan toteuttaa muutoinkin kuin suunnitelmallisilla tarkastuksilla, eikä niihin siten sovelleta 0,2 tarkastustiheyttä. Riskinarviointin perusteella tai satunnaisen otannan avulla voidaan valittuja kohteita myös tarkastaa. Tarkoituksena on riskinarviointin perusteella arvioida pienimuotoisten majoituskohteiden suunnitelmallisen valvonnan tarvetta ja toteutustapaa.

Majoituskohteiden toimintatypit eivät välttämättä vastaa enää ilmoitettua tai valvontatietoihin kirjattua toimintatyyppiä. Tarkoituksena on käydä läpi majoituskohteiden toimintatypit ja saattaa ne vastaamaan harjoitettavaa toimintaa.

14 Tupakkalain valvonta

Tupakkalain tavoitteena on ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen. Toimet, jotka ennaltaehkäisevät tupakoinnin aloittamista ennen tupakan ostamiseen oikeuttavan iän saavuttamista, ehkäisevät tehokkaimmin tupakoinnista aiheutuvia haittoja, edistävät kansanterveyttä ja rajoittavat uusien tupakoitsijoiden määrää.

Tupakkalain valvonnan toimintaympäristö on kokenut useita muutoksia viimeisen vuosikymmenen aikana. Toimintaympäristöön ovat vaikuttaneet muun muassa tupakkalainsäädännössä tapahtuneet muutokset. Kansallinen tavoite tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppumisesta vuoteen 2030 mennessä on näkynyt tarpeena tiukentaa lainsäädäntöä. Toisaalta esiin on noussut myös tarve tupakkalain soveltamisalan laajentamiselle, kun uusia tuotteita on tullut markkinoille.

Tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden (viimeksi mainittujen tuotteiden osalta lakimuutoksen voimaantullessa) vähittäismyynti on luvanvaraista ja tukkumyynti ilmoituksenvaraista toimintaa. Kunnan tehtävä on valvoa tupakkalain alaisten tuotteiden myyntiä ja markkinointia. Tämä voidaan toteuttaa fyysisenä tarkastuskäyntinä tai kirjallisena selvittämisenä esim. sähköisellä alustalla toteutettavaa toimintaa koskevassa asiassa tai lainvastaisessa etämyyntitoimin-

nassa. Tarkastuskäynnillä valvonta kohdistuu mm. myyntipaikkojen tuotteiden vähittäismyyntipakkauksien säännöstenmukaisuuteen ja jäljitettävyyteen sekä myynnin omavalvontaan. Lisäksi kunta valvoo tupakointikieltoa. Tupakointikielto koskee mm. yleisön tai työntekijöiden käytettävissä olevia sisätiloja, kouluja ja oppilaitoksia, leikkikenttiä ja yleisiä uimarantoja.

Tupakkalain tietojen keräämiseen käytetään ympäristöterveydenhuollossa vähittäismyyntilupien ja tukkumyyntiilmoitusten rekisteri Turrea ja keskitettyä toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmää, Vatia. Tupakkatuotteiden- ja nikotiininesteiden vähittäismyyntipaikkojen sekä tupakointitilojen ja -kieltojen tarkastukset tehdään Valviran laatimia tarkastusohjeita noudattaen.

Tarkastuksesta laaditaan aina tarkastuskertomus. Valvira on laatinut tarkastuslomakepohjat Vati-tietojärjestelmään tupakkalain mukaisten valvontakohteiden tarkastamista varten, mikä yhdenmukaistaa tarkastuksia valtakunnallisesti.

Tupakkavalvonnan osalta suunnitelmaan ei sisälly näytteenottoa. Mahdollisissa epäselvissä tai riitatilanteissa voidaan ottaa näyte.

Tupakkalaki antaa asuntoyhteisöille mahdollisuuden hakea huoneistoon kuuluvalle parvekkeelle, huoneistoon kuuluvaan ulkotilaan tai huoneiston sisätiloihin tupakointikieltoa. Kiellon määrää kunnan valvontaviranomainen asuntoyhteisön hakemuksesta. Vuosittain hakemuksia ympäristöterveydenhuoltoon tulee 0-1 kpl.

14.1 Tupakkalain suunnitelmallinen valvonta suunnitelmakaudella

Valtakunnallisen tupakkalain valvontaohjelman tavoitteena on

- yhtenäistää valvontakäytäntöjä koko maassa ja saattaa toiminnanharjoittajat samanarvoiseen asemaan valvonnan tiheyden ja laadun osalta paikallista riskinarviota unohtamatta sekä
- valvontaa suuntaavien painopisteiden avulla kohdistaa rajalliset valvontaresurssit tehokkaasti ja suunnitelmallisesti edistämään tupakkalain tavoitteiden toteutumista.

Valvonnassa huomioidaan valtakunnallisen **tupakkavalvontaohjelmakauden 2025-2028 painopisteet**, joiden tarkoituksena on edesauttaa tupakkalain ja tupakkapolitiikan tavoitteiden toteutumista:

- 1 Savuttomat nikotiinituotteet tuotevalvonnan näkökulmasta
- 2 Laittoman kaupan ehkäisy ja jäljitettävyyttä koskevan tiedon hyödyntäminen valvonnassa
- 3 Etämyynti
- 4 Markkinointi
- 5 Ehkäisevä päihdetyö

(1) Hallituksen esityksessä tupakkalain muuttamiseksi (HE laiksi tupakkalain muuttamisesta) esitetään savuttoman nikotiinituotteen määritelmän lisäämistä tupakkalakiin. Savuttomille nikotiinituotteille säädetäisiin mm. nikotiiniraja ja niistä kiellettäisiin tunnusomaiset tuoksut tai maut. Painopisteen tavoitteena on varmistaa, että savuttomien nikotiinituotteiden myyntiä valvotaan tupakkalain vaatimalla tavalla huomioiden muun muassa ikärajavaltvonta.

(2) Tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkauksiin on tullut vaiheittain 20.5.2019 alkaen pakollisina ominaisuuksina turvaominaisuusmerkintä sekä jäljitettävyyssjärjestelmän mukainen yksilöllinen tunnistus. Näiden pakkausmerkintöjen avulla pystytään varmistumaan tupakkatuotteen aitoudesta sekä jäljitämään tuote valmistuksesta aina vähittäismyyntiin asti. Painopisteen tavoitteena vuosille 2025-2026 on, että myynnin valvonnassa kiinnitetään erityistä huomioita näihin vähittäismyyntipakkauksien yksilöllisiin tunnistuksiin ja että valvontaviranomainen vertaa tietojen oikeellisuutta jäljitettävyyssjärjestelmässä, jotta voidaan varmistua toimijoiden kirjaamisvelvoitteiden toteutumisesta. Painopisteen tavoitteena on varmistaa, että tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkausten laittoman kaupan ehkäisyä koskevien pakollisten pakkausmerkintöjen valvontaa suoritetaan osana myyntipaikan valvontaa.

(3) Tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden, nikotiininesteiden ja poltettavaksi tarkoitettujen kasvipöytäisten tuotteiden rajat ylittävä etämyynti on kielletty. Etämyynnin kieltäminen on tarkoitus laajentaa koskemaan myös savuttomia nikotiinituotteita (HE laiksi tupakkalain muuttamisesta). Etämyynnin kiellon

tarkoituksena on muun muassa vähentää alaikäisten mahdollisuuksia hankkia tupakkalain alaisia tuotteita. Käytännössä etämyyntikielto merkitsee puuttumista etämyyntikiellon piirissä olevien tuotteiden myyntiin internetin välityksellä.

(4) Tupakkalaissa säädettyjä tuotteita koskee ehdoton markkinointikielto. Valvonnassa on kiinnitettävä huomiota markkinointikieltoa koskevan sääntelyn noudattamiseen paitsi vähittäismyyntipaikoissa, myös myyntipaikkojen mahdollisilla verkko- ja somesivustoilla ja tileillä. Houkuttelevan näköiset vähittäismyyntipakkaukset ovat toimineet tupakkalain alaisten tuotteiden yhtenä tärkeimmistä markkinoinnin keinoista. Markkinoinnin valvontaa on pyritty helpottamaan ja tehostamaan vähittäismyyntipakkausten ja tuotteiden ulkoasua koskevalla yhdenmukaistamista tavoittelevalla sääntelyllä, joka on tarkoitus laajentaa koskemaan myös savuttomia nikotiinituotteita (HE laiksi tupakkalain muuttamisesta). Tupakkalain alaisten tuotteiden haittojen osalta erityisenä suojeltavana ryhmänä on pidetty lapsia ja nuoria, ja tätä pyritään turvaamaan muun muassa laajalla markkinointikiellon sääntelyllä ja sen noudattamisen valvonnalla.

(5) Tupakkalakia valvovien viranomaisten tulisi tehdä yhteistyötä ehkäisevässä päihdetyössä toimivien tahojen kanssa, sillä se mahdollistaa aikaisempaa kokonaisvaltaisemman lähestymistavan tupakkalain alaisten tuotteiden käytöstä aiheutuvien haittojen ehkäisemiseen ja lain tavoitteiden edistämiseen. Yhteistyötä on tehtävä laajalla rintamalla paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla, sillä toimijoiden välinen yhteistyö on ehkäisevän päihdetyön onnistumisen lähtökohta. Tupakkalain näkökulmasta yhteistyön tavoitteena on edesauttaa tupakkalain tavoitteen toteutumista eli tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön loppumista vuoteen 2030 mennessä.

Yhteistyötä Salon kaupungin ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön koordinaattorin kanssa on rakennettu yhteistyökokouksin vuoden 2024 aikana. Yhteistyökokouksissa on käyty läpi ehkäisevän päihdetyön roolia, tapoja toteuttaa ehkäisevää päihdetyötä Salon alueella, yhteistyötoimintamallia mm. alkoholilupalausunnoissa sekä tupakointikieltojen toteutumista muun muassa yleisillä uimarannoilla sekä oppilaitoksissa.

Valvontakohteiden tarkastustiheys perustuu Valviran laatimaan tupakkalain mukaisten kohteiden tarkastustiheys -ohjeeseen. Riskinarviointiin perusteella kohdekohtaista tarkastustiheyttä voidaan lisätä tai vähentää tarpeelliseksi katsotulla määrällä. Riskinarviointiin vaikuttavia merkittäviä tekijöitä ovat esimerkiksi

- valvontahistoriasta ilmenevät toistuvat rikkomukset tai muu piittaamaton suhtautuminen tupakkalain säännöksiin,
- myynnin omavalvontaan liittyvät puutteet,
- tupakansavulle altistuvien ihmisten suuri määrä ja/tai mahdollinen erityisryhmä, kuten lapset ja nuoret, sekä
- toimintaympäristössä tunnistetut muut riskit.

Tupakkavalvontatiheys kirjataan VATiin kohdekohtaisesti, jolloin tiedot tarkastusajankohdista näkyvät tarkastajille valvontaohjelmassa. Myös mahdolliset syyt tarkastustiheyden muutokselle kirjataan VATiin. **Valvontasuunnitelman liitteessä 3** on esitetty tupakkalain mukaisen suunnitelmallisen valvonnan kohteet, tarkastukset ja tarkastuksiin käytettävä aika.

Suunnitelmallisen valvonnan lisäksi tupakkavalvonnassa huomioidaan:

- valitukset tai ilmiannot, jotka koskevat mm. tupakkalain alaisten tuotteiden myyntiä alaikäisille, myyntiluparikkomuksia, markkinointi-, esilläpito tai tupakointikieltojen rikkomista
- vähittäismyyntilupahakemusten käsittely (lupia ylläpidetään Valviran InProcess myyntiluparekisterissä)
- asuntoyhteisöjen tupakointikieltohakemusten käsittely
- toimiminen tupakkalain asiantuntijana, neuvojana ja ohjaajana.

14.2 Nikotiinivalmisteiden valvonta

Tupakoinnin lopettamiseen tarkoitettuja nikotiinikorvausvalmisteita saa myydä apteekkien lisäksi tupakan vähittäismyyntipaikoissa. Nikotiinikorvaushoitoon tarkoitettuja itsehoitovalmisteita on luokiteltu lääkkeiksi ja niitä saadaan myydä valvotusti yli 18-vuotiaille.

Lääkelaiissa on säädetty kunnalle tehtäviä nikotiinivalmisteiden lupa- ja valvontaviranomaisena. Lääkelain mukaisesta nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntin valvonnasta ei ole valtakunnallista valvontaohjelmaa. Lääkelakiin perustuvaa nikotiinivalmisteiden myyntiä valvotaan ensisijaisesti tupakkalain mukaisen tarkastuksen yhteydessä.

Nikotiinivalmisteiden myyntipaikkoja on Salossa 30 kpl, joista tarkastetaan vuonna 2025 17 kpl. Somerolla nikotiinivalmisteiden myyntipaikkoja on 6 kpl, joista tarkastetaan vuonna 2025 3 kpl.

15. Valvontasuunnitelman seuranta ja toteutumisen arviointi

Tietoja valvontakohteista, tehdyistä tarkastuskäynneistä ja näytteenotoista, käsitellyistä hakemuksista ja ilmoituksista, käytetyistä pakkokeinoista ja muista tehdyistä valvontatoimenpiteistä pidetään yllä valtakunnallisessa toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmässä VATI:ssa, missä ne ovat myös alue- ja keskushallintoviranomaisten käytettävissä. Tarkastusten, näytteenoton sekä VASU- ja omien painopisteiden toteutumista seurataan yksikössä ajantasaisesti VATI:n seuranta- ja raportointitoimintojen avulla. Tuloksia ja mahdollisesti tarvittavia toimenpiteitä käsitellään kuukausittain valvonnan omissa palaverissa. Rakennus- ja ympäristövalvonnan johtoryhmässä käsitellään säännöllisesti päivittäisjohtamisen taulun avulla kaikkien toimialaan kuuluvien yksiköiden prosessien sujuvuutta, taloutta sekä henkilöstötilannetta. Rakennus- ja ympäristölautakunta seuraa useita kertoja vuodessa toimialan talous- ja toimintaraporttien kautta myös ympäristöterveydenhuollon yksikön tilannetta.

Suunnitelmavuoden toteutumisen arviointi käsitellään rakennus- ja ympäristölautakunnassa sekä raportoidaan Ruokaviraston ylläpitämään sähköiseen Pikantti-työtilaan helmikuun loppuun mennessä. Yhteenvedossa selvitetään toteutuneiden suunnitelman mukaisten tarkastusten ja muiden tarkastusten määrät toimintatyypeittäin, hyväksymispäätösten, käsiteltyjen ilmoitusten ja myönnettyjen lupien määrät, tiedot kertyneistä maksutuloista sekä arvioidaan yleisesti valvontasuunnitelman toteutumista ja voimavarojen riittävyttä. Jos toteutuma eroaa merkittävästi suunnitelmasta, arvioinnissa tuodaan esille mahdollisia syitä sekä vaadittavia toimenpiteitä, jotta tavoitteet toteutuisivat jatkossa. Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointia hyödynnetään ympäristöterveydenhuollon valvonnan kehittämisessä.

Eläinlääkintähuollon valvontasuunnitelma on erillisenä osiona.

Liite 1 Elintarvikelain mukaisen suunnitelmallisen valvonnan kohteet, tarkastukset ja ajankäyttö 2025

Toimintatyyppi	Toimintoja		Suunnitellut tarkastukset, toimintoja 2025		Suunnitelmallisiin tarkastuksiin käytettävä aika (h)	
	Salo	Somero	Salo	Somero	Salo	Somero
Juomien valmistus	2	0	0	0	6	0
Makeisten valmistus	2	0	0	0	3	0
Muu valmistus	5	1	2	1	6	3
Yhdistelmätuotteiden valmistus	1	0	1	0	3	0
Elintarvikekontaktimateriaalien jakelu tai markkinointi	3	1	1	0	4	0
Elintarvikekontaktimateriaalien maahantuonti	4	1	2	0	8	0
Elintarvikekontaktimateriaalien valmistus tai jatkojalostus	4	1	2	1	8	4
Elintarvikkeiden kuljetus	7	1	0	0	0	0
Elintarvikkeiden kuljetus jäähdytettynä	5	0	2	0	6	0
Elintarvikkeiden tukkumyynti	14	2	5	0	15	0
Elintarvikkeiden vähittäismyynti	129	28	37	9	111	27
Kuluttajan tuotteiden käsittely, eläinperäiset elintarvikkeet	1	1	1	1	4	4
Grilli- tai pikaruokatoiminta	26	8	11	7	27	21
Kahvilatoiminta	50	11	20	6	60	18
Ravintolatoiminta	80	9	55	5	220	20
Suurkeittiö, keskuskeittiötoiminta	7	2	6	1	24	4
Suurkeittiö, laitoskeittiö (koulut, sairaalat ym.)	29	9	14	7	42	21
Tarjoilukeittiötoiminta	71	16	16	3	48	9
Muu elintarvikkeiden varastointi	2	0	0	2	0	6
Kalajalosteiden valmistus	2	0	8	0	40	0
Jauhelihan valmistus	0	1	0	1	0	5
Lihavalmisteiden valmistus (kypsä)	2	1	8	4	40	20
Raakalihavalmsiteiden valmistus	0	1	0	1	0	5
Munapakkaamo	1	1	0	1	0	4
Elintarvikkeiden maahantuonti	18	1	8	0	24	0
Elintarvikkeiden maastavienti	3	0	0	0	0	0
Kasvis-, marja- ja hedelmätuotteiden valmistus	9	1	6	1	24	4
Leipomotuotteiden valmistus, ei helposti pilaantuvia	9	1	4	0	12	0
Leipomotuotteiden valmistus, helposti pilaantuvia	8	2	1	2	4	8
Muiden viljatuotteiden valmistus	2	0	2	0	8	0
Myllytoiminta	3	0	1	0	3	0
Pakkaamotoiminta ja kauppakunnostus	0	0	1	1	3	3
Vähäriskinen lihankäsittely	12	0	6	0	24	0
Salo ja Somero yhteensä	511	100	220	54	777	186

Liite 2 Terveysturvallisuuden mukaisen suunnitelmallisen valvonnan kohteet, tarkastukset ja ajankäyttö vuonna 2025

Toimintatyyppi	Toimintoja		Tarkastetaan joka vuosi		Tarkastetaan harvemmin		Suunnitellut tarkastukset		Tarkastusaika (h/tark.)	Kokonais-tarkastusaika (h)	
	Salo	Somero	Salo	Somero	Salo	Somero	Salo	Somero		Salo	Somero
Kosmetologiset huoneistot ja laitokset	41	10	0	0	41	10	17	4	3	51	12
Muu ihon käsittely tai hoito	3	0	0	0	3	0	1	0	3	3	0
Solarium	1	1	0	0	1	1	0	0	2	0	0
Tatuointi ja lävistys	2	1	0	0	2	1	1	0	3	3	0
Lasten ja nuorten kohteet: kerhotilat, nuorisotilat ja leirikeskukset, lasten iltapäiväkerhot, lasten sisäleikkipuistot	41	7	0	0	41	7	11	1	3	33	3
Yleinen liikuntatila	27	5	0	0	27	5	11	2	3	33	6
Muu uimapaikka	1	3	0	0	1	3	0	0	2	0	0
Yleiset altaat	2	1	2	1	0	0	2	1	4	8	4
Pienet yleiset uimarannat	10	6	10	6	0	0	10	6	2	20	12
Yleiset uimarannat (EU-uimarannat), huomattava määrä uimareita päivässä	7	2	7	2	0	0	7	2	3	21	6
Aamiaismajoitus sekä majoitus maatilamatkailun yhteydessä	2	3	0	0	2	3	0	0	3	0	0
Asuntolat, yömajat, pakolaisten vastaanotto-keskukset	2	1	0	0	2	1	0	0	3	0	0
Hostellit, kuten retkeilymajat, retkeilyhotellit, kesähotellit, huoneistohotellit, matkustajakoti / motelli, täysihoitola	10	1	0	0	10	1	7	1	3	21	3
Hotelli	7	1	0	0	7	1	1	0	4	4	0
Lomakeskusten ja leirintäalueiden mökit	3	3	0	0	3	3	0	2	4	0	8
Muu loma-asuntojen ammattimainen tarjoaminen	7	5	0	0	7	5	4	1	3	12	3
Muu majoitustoiminta	30	9	0	0	30	9	21	6	3	63	18

Ammattioppilaitos	4	0	0	0	4	0	0	0	8	0	0
Korkeakoulu	1	0	0	0	1	0	0	0	8	0	0
Lukio	3	1	0	0	3	1	2	0	8	16	0
Muu aikuiskoulutus	4	1	0	0	4	1	0	0	4	0	0
Muut koulut ja oppilaitokset	3	1	0	0	3	1	1	0	4	4	0
Peruskoulu	31	6	0	0	31	6	17	0	7	119	0
Leikkitoiminta ja muu päivätoiminta	4	1	0	0	4	1	1	1	2	2	2
Päiväkoti, ryhmäperhepäiväkoti	47	6	0	0	47	6	10	0	5	50	0
Lastenkodit, koulukodit ja nuorisokodit	4	2	0	0	4	2	2	0	4	8	0
Kehitysvammalaitos, muu kehitysvammaisten yksikkö (tehostettu palveluasuminen)	9	2	0	0	9	2	7	0	3	21	0
Muut yksiköt (mielenterveys- ja päihdekuntoutajat: tehostettu palveluasuminen)	6	0	0	0	6	0	4	0	4	16	0
Vanhainkoti (laitoshuolto)	3	0	0	0	3	0	2	0	4	8	0
Vanhusten tehostetun palveluasumisen yksiköt (laitostyyppinen)	15	4	0	0	15	4	9	2	4	36	8
Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (401/2001)	8	1	0	0	8	1	5	0	4	20	0
Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (1352/2015)	19	4	19	4	0	0	19	4	8	152	32
Vedenottamo (1352/2015)	37	7	0	0	37	7	2	3	3	6	9
Saunat	2	3	0	0	2	3	0	2	2	0	4
Yhteensä	396	98	38	13	358	85	174	38		730	130
Salon ja Someron yhteensä	494						212			860	

Liite 3 Tupakkalain mukaisen suunnitelmallisen valvonnan kohteet, tarkastukset ja ajankäyttö 2025

Toimintatyyppi	Kohteita		Ohjeellinen tarkastustiheys	Tarkastukset		Tarkastuksiin käytettävä aika (h)	
	Salo	Somero		Salo	Somero	Salo	Somero
Ravitsemisliikkeet, joissa erillinen tupakointi-tila	2	0	0,3	0	0	0	0
Vähittäismyyntipaikat	55	12	0,5	28	8	56	16
Tukkumyyntipaikat	1	1	0,5	0	1	0	2
Yhteensä	58	13		28	9	56	18
Salo ja Somero yhteensä	71			37		74	